

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 1977/62

Karar Sayısı : 1977/69

Karar Günü : 28.4.1977

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN MAHKEME: Ankara Dördüncü Sulh Ceza Mahkemesi.

İTİRAZIN KONUSU: 12.9.1960 günlü, 80 sayılı “1580 sayılı Belediye Kanununun 15 inci maddesinin 58 inci Bendine Tevkifan Belediyelerce Kurulan Toptancı Hal’lerinin Sureti İdaresi Hakkında Kanun”un 4. maddesinin dördüncü fıkrasında yeralan “... (1000) liraya kadar para cezaları ile bir aya kadar Hal dahilinde faaliyetten men’e ait kararlar kesin olup, aleyhine adlî ve idarî mercilere müracaat olunamaz.” yolundaki hükmün Anayasaya aykırı olduğu nedeniyle iptali istenmiştir.

I- OLAY:

Toptancı Hal Yönetmeliğine aykırı hareketinden dolayı hakkında Belediye Encümenince verilen 995 lira, para cezasıyla beş gün meslek faaliyetinden menedilmesine ilişkin karar aleyhine davacı mahkemeye başvurmuş ve mahkemenin bu işe bakmasını engelleyen 12.9.1960 günlü 80 sayılı Yasanın 4. maddesinin dördüncü fıkrasının Anayasaya aykırılığını savunmuştur. Bu sav mahkemece ciddî görülerek sözü geçen yasa kuralının iptali için Anayasa Mahkemesine başvurulmuştur.

II- ANAYASAYA AYKIRILIK GEREKÇESİ:

Anayasanın 114. maddesinde, idarenin her türlü eylem ve işlemine karşı yargı yolunun açık olduğu yazılıdır. İtiraza konu yapılan hüküm Anayasanın bu kuralına aykırıdır.

III- METİNLER:

1- 12.9.1960 günlü 80 sayılı Yasanın 4. maddesinin dördüncü fıkrasında yeralan itiraz konusu hüküm şöyledir:

“... (1000) liraya kadar para cezaları ile bir aya kadar hal dahilinde faaliyetten men’e ait kararlar kesin olup, aleyhine adlî ve idarî mercilere müracaat olunamaz.”

2- Dayanılan Anayasa kuralı:

Madde 114- İdarenin her türlü eylem ve işlemine karşı yargı yolu açıktır.

Yargı yetkisi, yürütme görevinin kanunlarda gösterilen şekil ve esaslara uygun olarak yerine getirilmesini sınırlıyacak tarzda kullanılamaz. İdarî eylem ve işlem niteliğinde yargı kararı verilemez.

İdarenin işlemlerinden dolayı açılacak dâvalarda süre aşımı yazılı bildirim tarihinden başlar.

İdare, kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlüdür.

2- İlgili Anayasa kuralı:

Anayasanın geçici 4. maddesinin üçüncü fıkrası şöyledir:

“Normal demokratik rejimi bütün teminatı ile kurmak amacıyla gerçekleştirilen ve yürütülen 27 Mayıs 1960 Devrim tarihinden 6 Ocak 1961 tarihine kadar çıkarılan kanunlar, Türkiye Cumhuriyetinin diğer kanunlarının değiştirilmesi ve kaldırılmasında uygulanan kurallara göre değiştirebilir veya kaldırabilir. Ancak, bunlar hakkında Anayasaya aykırılık iddiasıyla, Anayasa Mahkemesinde iptâl dâvası açılmıyacağı gibi, itiraz yoluyla dahi mahkemelerde Anayasaya aykırılık iddiası ileri sürülemez.”

IV- İLK İNCELEME:

Anayasa Mahkemesinin 28.4.1977 gününde Kâni Vrana, Şevket Müftügil, Halit Zabun, Ziya Önel, Abdullah Üner, Ahmet Koçak, Şekip Çopuroğlu, Fahrettin Uluç, Muhittin Gürün, Lûtfi Ömerbaş, Ahmet Erdoğan, Hasan Gürsel, Ahmet Salih Çeli, Nihat O. Akçakayalıoğlu ve Ahmet H. Boyacıoğlu'nun katılmalarıyla yaptığı ilk inceleme toplantısında aşağıda açıklanan konu üzerinde durulmuştur:

Anayasanın Geçici 4. maddesinin üçüncü fıkrasında, 27.Mayıs.1960 tarihinden Kurucu Meclisin toplandığı 6.Ocak.1961 gününe kadar çıkarılan kanunlar hakkında Anayasaya aykırılık iddiasıyla, Anayasa Mahkemesinde iptal davası açılmıyacağı ve bu konuda itiraz yoluyla dahi mahkemelerde Anayasaya aykırılık iddiası ileri sürülemeyeceği hükme bağlamıştır. 22.4.1962 günlü, 44 sayılı Yasanın geçici 6. maddesi de aynı nitelikte bir kurala yer vermiştir.

İtiraz konusu kuralı içeren 12.9.1960 günlü, 80 sayılı Kanun, Anayasanın Geçici 4. ve 22.4.1962 günlü, 44 sayılı Yasanın geçici 6. maddelerinde sözü geçen kanunlardandır. Durum böyle olunca, Mahkemenin, Anayasa Mahkemesine başvurması olanaksızdır. İtiraz, Mahkemenin yetkisizliği nedeniyle reddedilmelidir.

V- SONUÇ:

İtiraz konusu kuralın yer aldığı 12.9.1960 günlü, 80 sayılı Yasa; Anayasanın geçici 4. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca, iptali için Anayasa Mahkemesine başvurulması olanaksız yasalardan bulunduğundan itirazın Mahkemenin yetkisizliği nedeniyle reddine,

28.4.1977 gününde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan	Başkanvekili	Üye
Kâni VRANA	Şevket MÜFTÜGİL	Halit ZARBUN

Üye

Ziya ÖNEL

Üye

Abdullah ÜNER

Üye

Ahmet KOÇAK

Üye

Şekip ÇOPUROĞLU

Üye

Fahrettin ULUÇ

Üye

Muhittin GÜRÜN

Üye

Lûtfî ÖMERBAŞ

Üye

Ahmet ERDOĞDU

Üye

Hasan GÜRSEL

Üye

Ahmet Salih ÇEBİ

Üye

Nihat O.
AKÇAKAYALIOĞLU

Üye

Ahmet H. BOYACIOĞLU